

Sygn. akt: III U 399/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 listopada 2014 r. w O.

sprawy z odwołania A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę socjalną

na skutek odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 15 stycznia 2013r. **znak** (...)

orzeka:

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

A. G. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15.01.2013r., nr (...), odmawiającej jej prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu wskazała, że jest całkowicie niezdolna do pracy, a jej choroby powstały przed ukończeniem 15 roku życia. Cierpi na chorobę W., wirusowe zapalenie wątroby typu C.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że decyzją z dnia 15.10.2003r. Oddział ZUS w P. Inspektorat w W. przyznał odwołującej A. G. prawo do renty socjalnej na okres od 01.10.2003r. do 30.09.2005r., na podstawie przepisów ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej. Uprawnienia do przyznanej renty socjalnej były dwukrotnie przedłużane, najpierw w decyzji z dnia 08.12.2005r. na okres od 01.10.2005r. do 31.10.2007r., a w decyzji z dnia 06.11.2007r. na okres od 01.11.2007r. do 31.10.2012r.

W dniu 23.10.2012r. odwołująca zwróciła się z wnioskiem o ustalenie dalszych uprawnień do renty socjalnej, z uwagi na zły stan zdrowia. W celu ustalenia stopnia niezdolności do pracy i daty jej powstania, ubezpieczona skierowana została na badanie lekarskie przez lekarza orzecznika ZUS, który w swoim orzeczeniu z dnia 21.11.2012r. ustalił, że A. G. nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Od ww. orzeczenia odwołująca złożyła sprzeciw, w związku z czym sprawa została przekazana do Komisji Lekarskiej ZUS w W.. Po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu

analizy przedstawionej dokumentacji medycznej, Komisja Lekarska II Oddział ZUS w W. nr (...) w orzeczeniu z dnia 08.01.2013r. także ustaliła, że nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy.

Wobec powyższego Oddział ZUS w P. Inspektorat w P. decyzją z dnia 15.01.2013r. odmówił odwołującej A. G. prawa do renty socjalnej.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie A. G. od decyzji ZUS z dnia 15.01.2013r. jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej (Dz.U.2013.982 j.t.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia; w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Zgodnie z art. 5 tej ustawy, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440 j.t.).

Definicja osoby niezdolnej do pracy zawarta jest w art. 12 ust. 1-3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stwierdza, iż jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym **całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.**

Skuteczność odwołania A. G. była uzależniona od ustalenia, czy jest ona całkowicie niezdolna do pracy, oraz czy naruszenie sprawności organizmu, skutkujące całkowitą niezdolnością do pracy powstało w okresach wskazanych w art. 4 ustawy o rencie socjalnej, tj. przed ukończeniem 18 roku życia, albo w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia.

W celu ustalenia powyższego Sąd przeprowadził dowód z akt rentowych, złożonej w toku sprawy dokumentacji medycznej oraz opinii biegłych sądowych lekarzy.

W aktach rentowych odwołującego się nr (...) znajduje się Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 29.09.2003R, z którego wynika, że A. G. zaliczana jest do osób u umiarkowanym stopniu niepełnosprawności(k. 3 a.r.).

Postanowieniem z dnia 11.02.2013r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu hematologii i neurologii (k. 8 a.s.).

Biegły z zakresu: neurologii – W. Z., po badaniu odwołującej się w dniu 17.04.2013r. w swojej opinii wskazał, że z przyczyn neurologicznych nie jest ona niezdolna do pracy przed ukończeniem 18 roku życia.

Badana leczona jest z powodu niedokrwistości mikrocytamej (choroba von W. typ II) i pozostaje pod opieką hematologa. Leczona jest również z powodu wirusowego zapalenia wątroby typu C. Biegły po przeanalizowaniu dokumentacji medycznej stwierdził, iż w/w schorzenia nigdy nie dawały powikłań ze strony układu nerwowego. W dniu badania wnioskodawczyni podawała tylko okresowe bóle w okolicy nadbrzusza oraz skłonność do krwotoków. W badaniu neurologicznym nie stwierdzono objawów klinicznych świadczących o dysfunkcji ośrodkowego układu nerwowego, brak odchyłań układu nerwowego od stanu prawidłowego. Badana ma zachowane wszystkie ruchy, nie istnieją zaburzenia odruchowo- czuciowe i objawy patologiczne. Wnioskodawczyni ma w pełni sprawne funkcje manualne, motoryczne oraz dobrą koordynację i z punktu widzenia neurologicznego nigdy nie spełniała kryterium przynajmniej częściowej niezdolności do pracy (k. 21 a.s.).

Biegły sadowy z zakresu hematologii i chorób wewnętrznych J. H. stwierdził, że A. G. jest częściowo trwale niezdolna do pracy zarobkowej zgodnej z wykształceniem, a niezdolność ta powstała przed ukończeniem 18 roku życia. Jednocześnie biegły wskazał, że może ona wykonywać pracę umysłową, bez narażenia na urazowość i z wykluczeniem pracy fizycznej.

W uzasadnieniu biegły stwierdził, że nadpłytkowość samoistna dobrze kontrolowana farmakologicznie nie powoduje upośledzenia sprawności organizmu powodującej niezdolność do pracy. Przeciwwskazana jest ciężka praca fizyczna i praca z narażeniem na dużą urazowość.

Biegły ustalił też, że badana z wykształcenia krawcowa, nigdzie nie pracowała. Stan jej odżywienia odpowiada nadwadze (...) = 28, pojedyncze siniaki na kończynach górnych, poza tym bez odchyłeń w badaniu hematologicznym. Odwołująca skarżyła się na nawracające krwotoki z błony śluzowej nosa, obfite krwawienia miesięczne, ograniczenie ruchomości ze strony stawu kolanowego lewego. Z wywiadu wynika też, że była 4 –krotnie w ciąży, ostatnio w październiku 2010r. Była wielokrotnie hospitalizowana z powodu powikłań krwotocznych- głównie wylewów dostawowych i krwotoków z błon śluzowych. Dodatkowo z powodu nawracających krwotoków jest leczona z powodu niedokrwistości mikrocytamej na tle niedoboru żelaza - przyjmuje preparat żelaza podawany doustnie: T.. Z powodu wrodzonej skazy krwotocznej badana otrzymuje leczenie substytucyjnie -preparat czynnika von W.- 3-4 razy w miesiącu, pozostaje pod opieką specjalistyczną w Szpitalu (...) z powodu wirusowego zapalenia wątroby typu C (k. 28- 29 a.s.).

Do powyższych opinii zastrzeżenia wniosła odwołująca się, domagając się wydania opinii uzupełniającej przez biegłego hematologa. Podała, że w sprawie dopuszczono dowód z opinii neurologa, a nie jest ona chora neurologicznie. W piśmie z dnia 04.07.2013r. podała, że opinia biegłego sądowego z zakresu chorób wewnętrznych i hematologii dr n. med. J. H. nie może stanowić podstawy w procesie orzekania, bowiem biegły wskazał, iż stan zdrowia jej wskazuje, iż jest częściowo trwale niezdolna do pracy zarobkowej zgodnie z wykształceniem, ale że może ona wykonywać pracę umysłową bez narażenia na urazowość i z wykluczeniem pracy fizycznej. Dalej biegły wskazał, iż przeciwwskazana jest ciężka praca fizyczna i praca z narażeniem na dużą urazowość. Odwołująca się podała, że jest krawcową, a wykonywanie zawodu może narazić ją na urazy i krwawienia. Badana przyjmuje leki, które muszą być przechowywane w temperaturze ujemnej (preparat czynnika V. W.), a nie w każdym przedsiębiorstwie istnieją warunki do jego przechowywania. Do swoich zastrzeżeń odwołująca dołączyła dokumentację medyczną. (k. 36 – 37 a.s.)

Mając powyższe na względzie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu neurologii i hematologii w celu zajęcia stanowiska do zarzutów odwołującej się (k. 40 a.s.).

Biegły z zakresu hematologii J. H. oraz neurologii W. Z. w opinii uzupełniającej wskazali, że oceniali stan zdrowia na dzień badania sądowo -lekarskiego oraz na podstawie analizy dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach sprawy. Gdyby badanie było w dniu 13.07.2009r. - opinia byłaby taka sama. Jednocześnie stwierdzili, że podczas badania przez Lekarza Orzecznika ZUS (21.11.2012r.) oraz przez Komisję Lekarską ZUS (08.01.2013r.) także nie stwierdzono całkowitej niezdolności do pracy.

Odwołująca jest niezdolna do pracy fizycznej ciężkiej lub lekkiej, gdzie istnieje duże narażenia na urazowość, a określenie odpowiedniego stanowiska należy do lekarza medycyny pracy.

Ciężka pracy fizyczna (lekka lub ciężka), najczęściej określana jest jako wydatek energetyczny w ciągu jednej zmiany roboczej i tak dla kobiet ciężką pracą fizyczną jest wydatek >1000 kcal; przy lekkiej pracy fizycznej wydatek ten wynosi do 700 kcal w ciągu jednej zmiany roboczej. Za lekką pracę uważa się pracę wykonywaną w swobodnym tempie przy znikomej masie przenoszonych lub podnoszonych przedmiotów. Tak więc pracę na stanowisku krawcowej należy traktować jako lekką pracę fizyczną.

Biegły wskazał, że chorobę von W. rozpoznano u odwołującej w 12 roku życia, czyli przed podjęciem nauki w szkole zawodowej o specjalności krawcowa. Przy przyjęciu do szkoły zawodowej odwołująca się musiała posiadać zaświadczenie lekarza medycyny pracy/ lekarza medycyny szkolnej, który nie widział przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie krawcowej. Lekarz wystawiając takie zaświadczenie miał świadomość istniejącego schorzenia.

Biegły z zakresu neurologii wskazał, że odwołująca się nigdy nie była leczona z powodu schorzeń kładu nerwowego (k. 59- 60 a.s.).

W opinii uzupełniającej hematolog J. H. wskazał, że dostarczona dodatkowa dokumentacja medyczna nie powoduje zmiany stanowiska biegłego z zakresu hematologii. Niedokrwistość z niedoboru żelaza, przy prawidłowej krzywej wchłaniania żelaza wymaga leczenia substytucyjnego preparatem żelaza. Okres niezdolności do pracy spowodowany niedoborem żelaza i objawową niedokrwistością, przy prawidłowym wchłanianiu i sposobie leczenia nie przekracza 30 dni, czyli okresu krótkotrwałej niezdolności do pracy. U badanej powodem trwałej częściowej niezdolności do pracy jest wrodzona skaza krwotoczna- choroba von W. typ II (k. 61 a.s.).

Na rozprawie w dniu 29.01.2014r. odwołująca się dostarczyła nową dokumentację medyczną oraz wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu ortopedii. Postanowieniem z tego samego dnia Sąd uwzględnił wnioski dowodowy odwołującej się (rozprawa z dnia 29.01.2014r., k. 81 a.s.).

Biegły z zakresu ortopedii C. K. w wywiadzie ustalił, że badana z rozpoznaniem wrodzonej skazy krwotocznej (choroba von W.) pozostaje pod stałą opieką Poradni Zaburzeń H. Instytutu Hematologii i Transfuzjologii w W.. Badana zgłaszała niestabilność obu rzepek z ich zwichnieniem, do zwichnięć rzepek dochodziło 3 - 4 razy w roku. W leczeniu stosowano unieruchomienia gipsowe, i ortozy.

Biegły rozpoznał skazę krwotoczną – chorobę von W. z okresowymi wylewami do stawów kolanowych oraz zmiany zwyrodnieniowe stawu kolanowego lewego bez upośledzenia funkcji ruchowej.

Zdaniem C. K., w/w schorzenia **nie czynią badanej jako całkowicie niezdolnej do pracy**. W uzasadnieniu wskazał, że badana z wykształceniem zawodowym, dotychczas nie pracowała z powodu rozpoznania skazy krwotocznej z nadmiernymi krwawieniami, z okresowymi wylewami krwi do stawów kolanowych. Badaniem przedmiotowym biegły stwierdził prawidłowe obrysy stawów kolanowych, obecnie bez wysięków, bez bolesności uciskowej i bez ograniczeń ruchomości. Pomimo podawanych w wywiadzie zwichnięć rzepek w badaniu nie stwierdzono istotnej niestabilności rzepek, a ponadto w dokumentacji nie odnaleziono wzmianki o przebytych zwichnięciach, a jedynie o punkcjach stawów kolanowych. Funkcja motoryczna w trakcie badania pozostawała dobra (k. 92 – 95 a.s.).

Do powyższej opinii zastrzeżenia wniosła odwołująca się. W piśmie z dnia 02.07.2014r. wskazała, że w opinii biegły podał nieprawidłową wagę i wzrost odwołującej się, ponadto w opinii znajdują się niezrozumiałe sformułowania. Wniosła o zobowiązanie biegłego do wydania opinii uzupełniającej i ustosunkowanie do postawionych w piśmie z dnia 02.07.2014r. pytań (k. 101 – 102 a.s.).

Biorąc powyższe zastrzeżenia pod uwagę, Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłego z zakresu ortopedii C. K. (k. 107 a.s.).

W opinii uzupełniającej z dnia 30.08.2014r. biegły wskazał, że dane na temat wieku i wagi uzyskał od badanej w drodze wywiadu i nie wpływa to na zdolność do pracy. Analizował także złożoną dokumentację lekarską. Biegły ponownie nie znalazł podstaw do zmiany swoich ustaleń (k. 118 – 119 a.s.).

Do powyższej opinii zastrzeżenia wniosła odwołująca się. W piśmie z dnia 20.10.2014r. podała, że dokumentacja medyczna dołączona do akt sprawy jednoznacznie wskazuje na istnienie u niej choroby zwichnięcia stawu kolanowego lewego. Natomiast w następstwie krwawień dostawowych rozwinęły się zmiany zwyrodnieniowe

o charakterze artropatii. Biegły swoje ustalenia oparł wyłącznie na przedmiotowym badaniu odwołującej. Wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego (k. 127 – 128 a.s.).

W ocenie Sądu zastrzeżenia do opinii zgłaszane przez odwołującą nie podważają wniosków tych opinii. Odmierna ocena stanu zdrowia odwołującej w kontekście jej zdolności do pracy dokonana przez nią samą, nie zawiera bowiem żadnych argumentów podważających miarodajność dotychczas sporządzonych opinii.

A. G. wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego, jednak wniosek ten został oddalony na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. (postanowienie – rozprawa z dnia 12.11.2014r., adnotacja 00:02:50, k. 140 a.s.)

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury Sąd nie musi na wniosek ubezpieczonego dopuścić dowodu z dodatkowej opinii biegłych, jeśli uzna, że ekspertyzy, którymi dysponuje, są wystarczające do wyjaśnienia jego stanu zdrowia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.01.2012r. I UK 195/11). Wskazać też należy, że zarówno doktryna jak i orzecznictwo stoją na stanowisku, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (wyrok SN z 4.08.1999 r, I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000, nr 15, poz. 479).

Zdaniem Sądu wszystkie dotychczas wydane w sprawie opinie biegłych mogą stanowić podstawę do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Zostały one wydane przez biegłych lekarzy o specjalnościach odpowiednich do ujawnionych u odwołującej jednostek chorobowych. Biegli dokonali analizy zebranej w sprawie dokumentacji medycznej, przeprowadzili wywiad oraz badania odwołującej. Zarówno rozpoznanie, jak i wnioski, jakie znajdują się w opinii są rzeczowe, spójne i logiczne, dlatego zasługują na uwzględnienie. Biegli odnieśli się do schorzeń z zakresu swoich specjalizacji, określili stopień ich nasilenia i wpływ na zdolność do pracy.

Podkreślić należy, że sam fakt występowania schorzeń nie może stanowić podstawy do uznania niezdolności do pracy, lecz istotny jest poziom nasilenia choroby, a poziom ten, zdaniem biegłych, u odwołującej nie sięga poziomu całkowitej niezdolności do pracy.

Wniosek powyższy jest poparty wynikami badania przedmiotowego A. G., wskazanymi w opiniach. Odwołująca była badana przez biegłych trzykrotnie w dniach: 17.04.2013r., 06.06.2013r. oraz 20.03.2014r. - a więc w różnych odstępach czasowych, co pozwala na dokładną ocenę jej stanu zdrowia. Biegli dokonywali także analizy składanej w toku postępowania dokumentacji medycznej.

Powołani w sprawie biegli sądowi rozpoznawali u odwołującej się chorobę von W. typu II, wirusowe zapalenie wątroby typu C oraz zmiany zwyrodnieniowe stawu kolanowego lewego bez upośledzenia funkcji ruchowej.

Z akt ZUS wynika, iż odwołująca z zawodu jest krawcową, z akt rentowych wynika też, że – wbrew jej twierdzeniom - pracowała jako pomoc kuchenna w restauracji. Biegli z zakresu: neurologii W. Z. oraz ortopedii C. K. w swoich opiniach wskazywali, że odwołująca się jest zdolna do pracy, jeśli chodzi o schorzenia z ich specjalizacji. Częściową niezdolność do pracy ustalił tylko biegły z zakresu hematologii J. H.. Biegły ten napisał, że odwołująca może wykonywać pracę umysłową, bez narażenia na urazowość i z wykluczeniem pracy fizycznej.

Zwrócić nadto trzeba uwagę na fakt, że A. G. podnosiła, że praca w zawodzie krawcowej naraża ją na urazy, gdy tymczasem – co słusznie zauważył lekarz hematolog J. H. oraz neurolog W. Z. - chorobę von W. rozpoznano u odwołującej w 12 roku życia, czyli przed podjęciem decyzji o nauce w szkole zawodowej na kierunku krawiectwo. Przy przyjęciu do szkoły zawodowej odwołująca się musiała posiadać zaświadczenie lekarza medycyny pracy lub lekarza medycyny szkolnej, który nie widział przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie krawcowej. Lekarz wystawiając takie zaświadczenie, jak i odwołująca się mieli świadomość istniejącego schorzenia. Co więcej, odwołująca się ukończyła wybraną szkołę – co wskazuje, że przez lata nauki miała do czynienia z praktyką w tym zawodzie i nie odniosła urazów, skutkujących zniechęceniem do krawiectwa i porzuceniem nauki.

Odwołująca się wskazywała także, że wcześniej pobierała świadczenie rentowe, a od tamtej pory nic się w jej stanie zdrowia nie zmieniło. Zdaniem Sądu, zarzut ten nie jest zasadny, bowiem do uzyskania prawa do renty socjalnej zasadnicze znaczenie ma ocena stanu zdrowia zawarta w opiniach lekarzy wydawanych w toku postępowania. Ponadto w niniejszej sprawie biegli wskazywali, że brak podstaw do ustalenia całkowitej niezdolności do pracy, a ich opinia nie uległaby zmianie, nawet gdyby przeprowadzali badania parę lat wstecz. Kwestia stanu zdrowia w kontekście zdolności do pracy jest bowiem ocenna, a biegli sądowi nawet po analizie zarzutów odwołującej się (w tym wnoszonych przez jej profesjonalnego pełnomocnika) nie znaleźli podstaw do zmiany swoich ustaleń. Należy podkreślić, że wydawane w sprawie opinie zostały właściwie uzasadnione, a opinie uzupełniające odnosiły się do wszystkich zarzutów odwołującej się.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że A. G. nie spełnia przesłanek do przyznania jej prawa do renty socjalnej i jej odwołanie od decyzji ZUS z 15.01.2013r. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. podlega oddaleniu.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.